

Bij de start van dit schooljaar trad Jos Rijk al terug als bestuurder van de Dordtse Schoolvereniging. Hij is daar nu nog bestuursadviseur, maar aan het eind van dit schooljaar gaat hij, na 44 jaar in het primair onderwijs te hebben gezeten, met pensioen. Hij kijkt tevreden terug op zijn carrière. 'Al deed ik het niet alleen.'

'In je eentje verandering bolwerken is lastig'

Tekst
Steffie Bom

www.dordtseeschoolvereniging.nl

Toen hij in 1997 als directeur bij De School Mühring kwam, was de verhouding tussen het personeel, het bestuur en de vorige directeur niet goed. Ook was er te weinig ruimte voor zorgkinderen. 'Werk aan de winkel dus', start Rijk zijn verhaal. 'Ik herinner me nog dat een van mijn

wat een goede school en goed onderwijs is. Vanuit daar konden we de eerste stappen zetten.' Deze manier van werken, waarbij Rijk verschillende meningen wil horen om zo samen tot een standpunt te komen en iets te bereiken, typeert hem. 'Niet lang daarna hadden we al

bestuur en toezicht, is Rijk uitvoerend bestuurder van beide scholen geworden en kreeg iedere school een eigen directeur. 'Het heeft een tijd geduurd voordat de scholen een route bewandelden die goed voelde voor het team. Zelf vond ik dat bepaalde processen sneller konden, terwijl bijvoorbeeld een leerkracht die er een half jaar uit was geweest juist vond dat er ontzettend veel was veranderd.'

'Ik ben het toenmalige toezichthoudend bestuur nog altijd zeer erkentelijk dat ik die kans heb gekregen.'

leerkrachten een kind had dat op het punt stond naar de basisschool te gaan. Dit heb ik als uitgangspunt genomen in het overleg met het team. Wat voor school willen de ouders van onze leerlingen? Wat voor een school zijn wij? Wat willen we en wat missen we? Al pratend zijn we gezamenlijk tot een nieuwe visie gekomen over

kinderen met een IQ tussen de zeg 60 en 160 bij ons op school. Een flinke vooruitgang.' In 1999 fuseerden de besturen van De School Mühring en School Vest, de Dordtse Schoolvereniging ontstond en in 2001 werd hij directeur van beide scholen. In 2011, na de invoering van de scheiding tussen

Samen kom je verder

Met name cultuurveranderingen nemen veel tijd in beslag volgens Rijk. 'Gaat één leerkracht weg en komt er één nieuwe ambitieuze leerkracht bij, dan zie je doorgaans dat hij of zij zich al snel aanpast aan het team. Soms is het nodig dat meerdere leerkrachten met pensioen gaan zodat een nieuwe groep jongeren met frisse blik aangetrokken kan worden. Verandering in je eentje bolwerken is gewoon lastig.' Daar raakt Rijk een punt wat zijn hele carrière centraal heeft gestaan: samen kom je verder. 'Kijk naar de tijd en energie die een leerkracht stopt in de relatie met zijn leerlingen. Zo zie ik dat ook in de relatie

tussen de directeur en leerkracht. Iedere leerkracht is anders en heeft een eigen werk- en leerstijl, daar moet je als directeur aandacht aan besteden. Ontdek ook waar ieders kwaliteiten liggen en zet die breed in.' Als bestuurder heeft Rijk regelmatig de samenwerking opgezocht. 'Er was een moment dat wij geen stagiaires meer kregen van de pabo, omdat we als schoolbestuur te klein waren. Ik liet het er niet bij zitten en heb contact opgenomen met het openbaar primair onderwijs in Dordrecht, een groot schoolbestuur dat wel stagiaires kreeg. Het is toen gelukt om samen onder een contract met de pabo te komen.' Ook op het gebied van huisvesting, die in Dordrecht is doorgedecentraliseerd, hebben de scholen in de gemeente veel overleg. 'Om er als klein schoolbestuur voor te zorgen dat je meetelt en gehoord wordt, moet je investeren in relaties. Dat kan niet als je als onzichtbaar bent en je alleen maar inzet voor je eigen bestuur.'

Juiste route

Ook buiten de Dordtse Schoolvereniging is Rijk behoorlijk actief geweest. Onder meer als lid van het algemeen bestuur van de PO-Raad. 'Ik ben het toenmalige toezichthoudend bestuur nog altijd zeer erkentelijk dat ik die kans heb gekregen. Het heeft me veel kennis en ervaring gebracht, waarvan de Dordtse Schoolvereniging ook weer heeft kunnen profiteren.'

Dat De School Mühling en School Vest inmiddels de juiste route hebben gevonden, blijkt wel uit de beoordeling van de Onderwijsinspectie in 2019. Beide scholen hebben toen als enige in de regio Drechtsteden de hoogst mogelijke beoordeling ontvangen, ofwel

Jos Rijk

het predicaat 'goed'. 'Het zijn de directeuren geweest die zich hier hard voor hebben gemaakt. Ik had aanvankelijk minder met het predicaat, maar achteraf ben ik er erg blij mee. Als je ziet waar de scholen twintig jaar geleden stonden en dat vergelijkt met de stabiele, goede scholen met een gezonde financiële positie nu, dat is een enorme ontwikkeling.' Trots is hij ook op het visitatierapport uit 2019 dat volgde uit de pilot bestuurlijke visitatie voor kleine schoolbesturen. 'Het dwingt je scherp naar je eigen organisatie te kijken. Ik raad het iedere eenpitter of klein schoolbestuur aan!'

Voor de toekomst ziet Rijk nog genoeg uitdagingen voor het onderwijs. Hij noemt de onberekenbare bekostiging van het onderwijs, waar het NPO gelet op het niet structurele karakter weinig aan bijdraagt. Ook de segregatie in de maatschappij en

onderwijs baart hem zorgen. 'Ik kan me erg vinden in het onlangs uitgekomen rapport van de Onderwijsraad 'Later selecteren, beter differentiëren'. Het voorstel om het moment van selectie naar een schoolsoort van het vo uit te stellen tot na een brede driejarige brugperiode ondersteun ik. Daarbij moet er veel meer samenwerking komen tussen de peuterspeelzalen, kinderopvang en het primair onderwijs. Belemmeringen hierin moeten zo veel als mogelijk weggenomen worden.'

Helemaal stoppen doet Rijk niet aan het eind van het schooljaar. Als cao-onderhandelaar maakt hij deze cao-po ronde nog af en namens VBS blijft hij nog in het bestuur van de geschillencommissie bijzonder onderwijs. Zijn kennis en expertise hoopt hij ook in te kunnen blijven zetten bij kleine schoolbesturen. 'VBS mag me altijd benaderen om ergens te gaan praten.' 🌟